

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/484/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5613205519
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Amália Paulerová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2015:5613205519.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Amálie Paulerovej, a členov senátu JUDr. Róberta Urbana a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci navrhovateľa: Home Credit Slovakia, a. s., so sídlom Piešťany, Teplická 7434/147, IČO: 36 234 176, právne zastúpený spoločnosťou Advokátska kancelária ERASMUS LEGAL, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Justičná 9, proti odporcovi: M. K., nar. X. XX. XXXX, bytom L. O. XXX, o zaplatenie 1043,68 eur s príslušenstvom, na základe odvolania navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 10C/164/2013-39 zo dňa 4.12.2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom právo na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd v celom rozsahu zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľ domáhal uložiť odporcovi povinnosť zaplatiť 1.043,68 eur. Vychádzal zo spotrebiteľského charakteru úverovej zmluvy uzavretej dňa 28.11.2005, na základe ktorej bol odporcovi poskytnutý úver vo výške 17.989 Sk. Zároveň bolo medzi účastníkmi konania dojednané poskytnutie revolvingového úveru vo výške úverového rámca 30.000 Sk, ktorý mal odporca splatiť mesačnými splátkami vo výške najmenej 1.200 Sk. Ako preukázané v tejto spojitosti ustálil čerpanie úveru odporcom vo výške 1787,39 eur a celkové plnenie/úhradu odporcu vo výške 1832,18 eur.

Následne, s poukazom na § 4 ods. 2 písm. g/ zákona 258/2011 o spotrebiteľských úveroch, účinného do 31.12.2007 (ďalej len zákon o SÚ) konštatoval, že poskytnutý úver je bezúročný a bez poplatkov, nakoľko v zmluve o úvere absentovala obligatórna náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere a to údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov. Údaj o RPMN uvedený v bode 56 zmluvy sa totiž vzťahoval na úver vo výške 17.989 Sk. Nestotožnil sa s argumentáciou navrhovateľa, že pri zmluve o revolvingovom úvere, nie je možné určiť ročnú percentuálnu mieru nákladov, naopak, v prípade spotrebiteľského úveru, túto náležitosť považoval za obligatórnu.

Okrem toho, z dôvodu nedostatku písomnej formy prvostupňový súd nepovažoval za dôvodne uplatnený ani nárok na zmluvný úrok a zmluvnú pokutu. Zmluva o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 4 ods. 1 zákona o SÚ pre svoju platnosť vyžaduje písomnú formu. Výška úroku však bola uvedená len v úverových podmienkach, ktoré ale nespĺňajú náležitosti písomnej formy právneho úkonu podľa § 40 Občianskeho zákonníka. Úverové podmienky totiž predstavujú len dojednania technického a vysvetľujúceho charakteru, v ktorých nemožno dojednať podstatné náležitosti právneho úkonu. Nadväzne, v zmysle 4 ods. 5 zákona o SÚ potom veriteľ nemôže od spotrebiteľa požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Obdobne, zmluvná pokuta

ako prostriedok na zabezpečenie splnenia záväzku, vyžaduje písomné dojednanie, a to pod sankciou neplatnosti. Hoci sú úverové zmluvné podmienky (kde bola zmluvná pokuta dohodnutá) podľa úverovej zmluvy, neoddeliteľnou súčasťou zmluvy, nespĺňajú náležitosti písomnej formy právneho úkonu v zmysle § 40 Občianskeho zákonníka, preto je uvedené dojednanie neplatné. Navyše, vzhľadom na (vyššie) opísanú povahu úverových podmienok je dojednanie zmluvnej pokuty, ktorá postihuje spotrebiteľa sankciou a má závažný dopad na jeho majetkovú sféru, len v rámci úverových podmienok spísaných drobným písmom, kde uvedená sankcia môže pozornosti spotrebiteľa uniknúť, v rozpore s dobrými mravmi.

Vzhľadom na sumu, v ktorej bol čerpaný úver a čiastku, ktorú odporca už uhradil, okresný súd uzavrel, že čerpaný úver bol v plnom rozsahu zaplatený a navrhovateľovi nebolo možné priznať z dôvodu bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru uplatnený úrok a poplatky za výber z účtu. Dodal, že nakoľko žaloba nebola dôvodná v časti uplatnenej istiny, nemohol priznať navrhovateľovi ani príslušenstvo vo výške úrokov z omeškania v sume 1,76 eura. Ak by aj mal za to, že sa odporca oneskoril so splácaním jednotlivých splátok, uvedená suma už uhradená odporcom bola.

O trovách rozhodol s poukazom na § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že procesne úspešnému odporcovi, ktorému vzniklo právo na náhradu trov konania ich náhradu nepriznal, nakoľko si odporca náhradu trov neuplatnil.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ a žiadal rozhodnutie zrušiť a vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, alternatívne zmeniť a vyhovieť návrhu navrhovateľa. Namietal nesprávne právne posúdenie, ako i nesprávne skutkové zistenia súdu prvého stupňa. S poukazom na zákonný výpočet náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere (§ 4 ods. 2 zákona o SU) argumentoval, že vzhľadom na charakter dotknutého spotrebiteľského úveru, ktorým je úver revolvingový, nebolo možné RPMN v úverovej zmluve stanoviť. Zdôraznil, že ustanovenie § 3 ods. 6 zákona o SÚ vyslovene počíta s možnosťou, že ročnú percentuálnu mieru nákladov nebude možné jednoznačne určiť a preto pre tieto prípady stanovuje povinnosť informovať spotrebiteľa o úverovom limite, o nákladoch spojených s poskytnutím spotrebiteľského úveru, o spôsobe výpočtu RPMN a tiež o podmienkach zmeny a ukončenia príslušnej úverovej zmluvy. Takýmto prípadom, kedy nemožno určiť percentuálnu mieru nákladov, je aj prípad revolvingového úveru, nakoľko úver sa v rámci poskytnutého úverového rámca čerpá na základe vôle odporcu a tým sa menia údaje relevantné pre výpočet RPMN. Uvedenú výnimku potvrdil aj Krajský súd v Prešove vo svojom rozsudku sp. zn. 6Co/95/2010, zo dňa 27.1.2011. Navrhovateľ preto z objektívnych dôvodov nemohol v zmluve uviesť presný údaj o RPMN, pričom je nesporné, že odporcovi boli poskytnuté všetky údaje, ktoré citovaný § 3 ods. 6 zákona o SÚ ustanovuje pre prípad, ak nie je možné určiť RPMN, t. j. odporca bol informovaný o úverovom limite na prednej strane zmluvy, tiež prostredníctvom výpisu z príslušného úverového účtu, ktoré boli odporcovi zasielané vždy jedenkrát mesačne. Taktiež bol informovaný o výške úrokovej sadzby, ako aj ostatných poplatkov spojených s poskytnutím úveru, ako aj o spôsobe výpočtu RPMN prostredníctvom príručky pre držiteľa úverovej karty, ktorú odporca obdržal spolu s úverovou kartou. O podmienkach zmeny a ukončenia úverovej zmluvy bol odporca informovaný na základe úverových podmienok. To znamená, že pred účinnosťou zmluvy sa mohol so všetkými predmetnými údajmi oboznámiť a v prípade, že by s nimi nesúhlasil, úverovú kartu by neaktivoval.

Pokiaľ ide o absenciu údajov výšky úrokovej sadzby, citovaný predpis v čase uzavretia zmluvy vyžadoval iba dohodu o úrokoch, výška úroku nebola obligatórnu náležitosťou zmluvy. Takáto požiadavka bola do zákona pridaná s účinnosťou až od 1.1.2008, preto nie je možné aplikovať retroaktívne na tento prípad. Napriek tomu však zmluva údaj o výške úrokovej sadzby obsahovala v § 5 hlavy 9 úverových podmienok.

Odvolateľ tiež namietal záver súdu, že úverové podmienky nespĺňajú náležitosti písomnej formy. Úverové podmienky boli odporcovi predložené spolu s návrhom zmluvy (keďže tvoria aj neoddeliteľnú súčasť) pred samotným podpisom zmluvy a preto je nesporné, že sa s ich znením mal možnosť oboznámiť a v prípade, že s ich znením nesúhlasil, zmluvu by neuzatvoril. Na odporcu nebol vyvíjaný žiaden nátlak a podpisom zmluvy vyjadril odporca svoju slobodnú, vážnu vôľu vstúpiť s navrhovateľom do zmluvného vzťahu. Okrem toho v zmysle § 273 ods. 1 Obchodného zákonníka časť obsahu zmluvy možno určiť aj odkazom na všeobecné obchodné podmienky vypracované odbornými alebo záujmovými organizáciami alebo odkazom na iné obchodné podmienky, ktoré sú stranám uzavierajúcim zmluvu

známe alebo k návrhu priložené. Aj pre zmluvné vzťahy upravené podľa Občianskeho zákonníka je podľa odvolateľa možné, aby boli zmluvné podmienky inkorporované do zmluvného vzťahu. Smerodajné v tomto prípade bude ustanovenie § 37 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého sa právny úkon musí robiť slobodne, vážne, určite a zrozumiteľne, inak je neplatný. Vzhľadom na to, že inkorporačná doložka je navrhovateľom uvedená na prednej strane zmluvy, má navrhovateľ za to, že aj v prípade, ak by sa na daný úverový vzťah aplikoval len Občiansky zákonník, úverové podmienky by sa aj v takomto prípade stali jej platnou súčasťou. S poukazom na závery rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR o požiadavke predvídateľnosti práva ako súčasť princípu právnej istoty akcentoval potrebu riešiť analogické alebo rovnaké situácie rovnakým spôsobom. V tejto spojitosti odkazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/134/2012 z 31.8.2012, v zmysle ktorého samotná skutočnosť, že podmienky poskytnutia a splácania úveru sú zakomponované v úverových zmluvných podmienkach tvoriacich prílohu zmluvy a sú napísané drobným písmom, nemôže byť bez posúdenia skutočnosti, či spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, považované za neplatné. Úverové zmluvné podmienky navrhovateľa sú priamo na rube listiny, v ktorej došlo k uzavretiu revolvingového úveru, teda sú s ňou pevne spojené, z čoho vyplýva, že odporkyňa mala možnosť sa s nimi oboznámiť. Obdobne cituje rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/412/2012 zo dňa 9.7.2013, ktorý vo vzťahu k požiadavke písomnej formy právneho úkonu uvádza, že samotná skutočnosť, že zmluvné strany podpísali iba lícnu stranu úverovej zmluvy a všeobecné obchodné podmienky, ktoré boli na lícnej strane vyhlásené za neoddeliteľnú súčasť zmluvy, nie sú stranami podpísané, nespôsobujú neplatnosť dojednaní obsahnutých vo všeobecných obchodných podmienkach. V zmysle rozhodnutia Krajského súdu Prešov sp. zn. 1Co/136/2012 zo dňa 25.2.2013, pokiaľ sú úverové podmienky pripravené k samotnej úverovej zmluve, je potrebné vyvodiť záver, že sú súčasťou zmluvy v písomnej forme a preto záver o tom, že neboli ustanovenia o zmluvnej pokute dojednané písomne, nemožno považovať za správne.

Vo vzťahu k dojednanému nároku na zmluvnú pokutu (§ 2 Hlava 13 úver. podmienok) mal odvolateľ za to, že ide o platné dojednanie a to z dôvodu, že odporca na prednej strane zmluvy vyhlásil, že prejavuje súhlas byť týmito podmienkami, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy, viazaný. Takejto dohode nebráni ani doslovné ustanovenie § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Považoval preto za nesporné, že písomná forma dojednaní zmluvnej pokuty bola dodržaná. Dodal, že sama skutočnosť, že strany dojednali zmluvnú pokutu pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti iba jednou zmluvnou stranou, neznamená, že táto dohoda odporuje zásadám poctivého obchodného styku (rozhodnutie NS SR sp. zn. 4 Obdo 4/99 zo dňa 1.9.2000).

Odporca sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 10 ods.1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie podal k tomu oprávnený účastník konania (§ 201 prvá veta O.s.p.) v zákonom stanovenej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.), preskúmal vec v rozsahu vymedzenom v ustanovení § 212 ods. 1, 2 písm. b/ O.s.p. a bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 156 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 214 ods. 2 a § 211 ods. 2 O.s.p. rozsudok ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Nie je možné stotožniť sa s tvrdením odvolateľa, že právna úprava platná v čase uzavretia predmetnej zmluvy vyžadovala len dohodu o úroku, ktorá (dohoda) kvalitatívne znamená niečo iné ako dohodnutie konkrétnej výšky úroku. Prijatie takéhoto záveru by vo svojich dôsledkoch znamenalo absurdný a neakceptovateľný stav, kedy na základe zmluvného dojednaní, že strany „si dohodli úrok“ a to bez špecifikácie jeho výšky, by si následne veriteľ mohol uplatniť akýkoľvek zmluvný úrok. Už v čase uzavretia dotknutej zmluvy o revolvingovom úvere zákon o SÚ jednoznačne stanovoval (§ 4 ods. 5) nemožnosť veriteľa požadovať od spotrebiteľa taký úrok, ktorý nie je uvedený v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Z uvedeného jednoznačne a logicky vyplýva nevyhnutnosť obsiahnuť zmluvný úrok (jeho výšku) v texte uzavretej zmluvy. V rozpore s touto úvahou nie je ani neskoršie explicitné doplnenie náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere o výšku dohodnutého úroku (§ 4 ods. 2 písm. h/), naopak ide len o vzájomné zosúladenie jednotlivých zákonných noriem. Inými slovami, ak v rozhodnej dobe zákon výslovne neupravoval povinnosť uviesť výšku zmluvného úroku (a doplnil túto povinnosť do svojho textu nie s cieľom zmeny právnej úpravy ale v reakcii na potreby praxe), uvedené v kontexte ustanovenia o nemožnosti priznať úrok, ktorý nie je v zmluve vymedzený, neznamená, že by v danom

období zmluvný úrok v zmluve nemusel byť kvantifikovaný. Nejedná sa preto o retroaktívnu aplikáciu právnej normy.

Pokiaľ odvolateľ v tejto spojitosti podporne argumentuje, že údaj o výške úrokovej sadzby predsa len v zmluve uvedený bol a vyplýva z § 5 Hlavy 9 úverových podmienok, ide (opäť) o tvrdenie nesprávne. V uvedenom ustanovení sa totiž nachádza len „Výňatok zo sadzobníka“, v zmysle ktorého „základná úroková sadzba k 1.6.2004 je 2,21 % mesačne čo predstavuje ročnú úrokovú sadzbu 26,52 % , pričom vo vzťahu k aktuálnej základnej úrokovej sadzbe „ predmetné ustanovenie len odkazuje na Sadzobník. Odhliadnuc od toho, že odkaz na Sadzobník nie je dohodou o výške úroku z úveru, nemôže vymedzenie zmluvného úroku v takomto znení - mimo rámca akejkoľvek pochybnosti - v podmienkach zvýšenej ochrany venovanej spotrebiteľovi obstať už len z dôvodu svojej neurčitosti (a teda neplatnosti). Možno dodať, že požiadavka riadneho vymedzenia predmetnej náležitosti (spolu s inými) je motivovaná osobitným cieľom zákonodarcu, vyplývajúcim z pozitívneho záväzku štátu v oblasti spotrebiteľskej ochrany a to umožniť, resp. zabezpečiť spotrebiteľovi dostatočný rozsah podkladov pre rozhodnutie o ne/uzavretí zmluvného záväzku. Z tohto pohľadu je opísaný postup navrhovateľa neakceptovateľný, nakoľko vnáša do procesu rozhodovania spotrebiteľa nežiaduci prvok neprehľadnosti/neurčitosti jeho východísk.

Okrem toho, správnymi sú aj závery okresného súdu (na ktoré odvolací súd v konkrétnostiach odkazuje) o nedostatku písomnej formy predmetného zmluvného dojednaní, ktorá (forma) je dodržaná len v prípade, ak je zmluva obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami alebo vo vzájomne vymenených listoch, ak je dohodnutá telefaxom alebo pomocou iných telekomunikačných zariadení, ktoré umožňujú zachytenie obsahu dohody a označenie osôb, ktoré ju dohodli. V danej spojitosti nemožno z textu zmluvy o revolvingovom úvere, ani úverových podmienok (formulovaných tiež výlučne navrhovateľom) uzavrieť, že by Sadzobník mal charakter neoddeliteľnej súčasť zmluvy. Túto skutočnosť napokon netvrdí ani navrhovateľ a žiadny z ním citovaných rozhodnutí slovenských súdov SR sa neviaže/nedopadá na takúto skutkovú okolnosť. Z uvedeného je zrejmé, že výška zmluvného úroku nebola v okolnostiach posudzovanej veci výsledkom dohody účastníkov, ale jednostranne prejavenej vôle navrhovateľa

Nadväzne je náležitým právny záver prvostupňového súdu, že za takýchto okolností nemôže navrhovateľ požadovať žiadny úrok, resp. poplatok.

Nakoľko opísaný záver - absencia údajov o výške dohodnutého úroku - sám osebe spôsobuje účinky bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, sú ďalšie úvahy o potrebe uvedenia RPMN v zmluve o revolvingu z hľadiska procesnej ekonomie bezpredmetné/nadbytočné. Viedli by totiž buď - pri ustálení záveru o nevyhnutnosti uvedenia tohto údajov - len (duplicitne) k tomu istému dôsledku (bezúročnosť a bezpoplatkovosť) alebo - pri ustálení opačného záveru - by nemali žiadny vplyv na opísané (už nastalé) účinky chýbajúceho vyjadrenia výšky zmluvného úroku.

Pokiaľ odvolateľ spochybňuje závery prvostupňového súdu o (nevyhnutnosti) písomnej formy dojednaní zmluvnej pokuty (pod sankciou neplatnosti), tieto majú svoju oporu v ustanovení § 544 a nasl. Obč. zák. Vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvného vzťahu medzi navrhovateľom a odporcom, keďže dohoda o zmluvnej pokute nebola dojednaná individuálne, ale bola len súčasťou (formulárových) zmluvných podmienok navrhovateľa, nebolo požiadavke na písomnú formu tohto dojednaní učinené zadosť. Písomná forma totiž nemôže byť dodržaná odkazom zmluvy na všeobecné obchodné podmienky (alebo sadzobníky a podobne). I tu platí, že takáto forma je zachovaná len vtedy, ak je dohoda o zmluvnej pokute (sankčnom úroku) obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami. Všeobecné obchodné podmienky môžu síce dokresliť vzťahy medzi účastníkmi, nie však zakotviť tak dôležitý inštitút, ako je zmluvná pokuta.

Bezpredmetný je v tejto spojitosti odkaz navrhovateľa na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR týkajúce sa úplne inej skutočnosti a to posúdenia následkov dojednaní zmluvnej pokuty pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti iba jednou zmluvnou stranou, navyše vydanému v obchodno-právnej veci, založenej na diametrálne odlišných princípoch než akými je ovládané rozhodovanie vo veciach spotrebiteľských.

Pokiaľ ide o nepriznaný úrok z omeškania, v tejto časti odvolateľ nepredkladá konkrétnu/osobitnú protiargumentáciu a odvolací súd preto odkazuje na svoju viazanosť konkrétne formulovanými odvolacími dôvodmi.

Možno preto zhrnúť, že je správnym záver okresného súdu, v zmysle ktorého pokiaľ bol čerpaný úver (istina) v plnom rozsahu uhradený a navrhovateľovi nevznikol nárok zo žiadneho iného titulu (úroky, zmluvná pokuta, poplatky), je namieste podanú žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

Záverom, nad bezprostredne nevyhnutný rámec odvolania krajský súd dodáva, že ustálenej aplikačnej praxi slovenských súdov zodpovedá aj posúdenie okolnosti vnútenia revolvingového úveru uzavretého v spojitosti s inou (hlavnou) zmluvou ako nekalej obchodnej praxe s následkom neplatnosti takéhoto právneho úkonu (a teda k rovnakému záveru o bezúčinnosti). Právnou úpravou (§ 53c OZ) prekonané sú aktuálne už aj odvolateľom citované závery rozhodovacej činnosti súdov, v zmysle ktorých drobné písmo v jednotlivých zmluvných dokumentoch (vrátane všeobecných obchodných podmienok) nemá vplyv na platnosť zmluvy.

Nakoľko z iných dôvodov nesprávnosť napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa navrhovateľ nenamietal, odvolací súd, súc viazaný nielen rozsahom, ale aj konkrétnymi odvolacími dôvodmi, ktoré odvolateľ vo svojom odvolaní vymedzí v lehote zákonom stanovenej na podanie odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Nadväzne, ako zodpovedajúci zásadám (úspešnosť a návrhovosť) rozhodovania o trovách konania vyhodnotil i závislý (odvolaním osobitne nenapadnutý) výrok o trovách prvostupňového konania.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. Navrhovateľ nebol v odvolacom konaní úspešný, preto by bol inak povinný nahradiť odporcovi jeho trovy. Nakoľko si však odporca predmetný procesný nárok neuplatnil (§ 151 ods. 1 O.s.p.) a vlastne mu ani žiadne trovy v spojení s opravným prostriedkom navrhovateľa nevznikli, odvolací súd o trovách odvolacieho konania rozhodol súhrnným výrokom tak, že ich náhradu účastníkom (žiadnemu z nich) nepriznal.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie prípustné **n i e j e** .